*Instanţa de fond: Judecătoria Chişinău, sediul Rîşcani (jud. V. Ciumac)*
*Dosarul nr.3a-889/24 (2-19108978-02-3a-12082024)*

**D E C I Z I E**

09 septembrie 2024 mun. Chişinău

**Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău**

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Preşedintele completului, Mîra Ghenadie
judecătorul Braga Angela și Sîrbu Victoria
Judecătorii

examinând în ordine de recurs, recursul declarat de Mitrofan Valeriu împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 10 noiembrie 2023, adoptată în cauza înaintată în ordine de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Mitrofan Valeriu către Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău și Pelivan Valeriu, cu privire la accesul la informație și repararea prejudiciului,

**C O N S T A T Ă:**

**Poziția instanței de fond:**

La data de 04 iulie 2019 reclamantul Mitrofan Valeriu s-a adresat cu o acţiune în contencios administrativ către Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău și Pelivan Valeriu, solicitând:

- a constata acţiunile sau inacţiunile directorului Centrului de Excelenţă în Construcţii din or. Chişinău Valeriu Pelivan ca ilegale şi abuzive prin refuzul nelegitim de a furniza informaţii sau prin alte acţiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informaţii;

- a constata încălcarea dreptului reclamantului privind dreptul la accesului la informaţie de către Instituţia Publică Centrul de Excelenţă în Construcţii, în legătură cu neeliberarea în termen a copiilor documentelor solicitate în prezenta cerere;

- obligarea Centrului de Excelenţă în Construcţii din or. Chişinău să-i elibereze copia următoarelor documente : copia Demersului înaintat de proprietarul blocului amplasat pe ***** (Centrul de Excelenţă în Construcţii,sau fostul Colegiu de Construcţii) pentru persoana prin care s-a solicitat eliberarea ordinului de repartiţie în căminul dat, d-nei Sîrghi Tatiana.

- repararea prejudiciului cauzat în mărime de 1.000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 10 noiembrie 2023, s-a declarat inadmisibilă acțiunea intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Centrului de Excelență în Construcții din or. Chișinău și Valeriu Pelivan privind accesul la informație, în partea ce ţine de pretenţiile privind repararea prejudiciului moral și pretențiilor față de copîrîtul Pelivan Valeriu.

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 10 noiembrie 2023, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Centrului de Excelență în Construcții din or. Chișinău privind accesul la informație.

**Solicitarea recurentului:**

La data de 28 noiembrie 2023 Mitrofan Valeriu a declarat cerere de recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 10 noiembrie 2023, solicitând admiterea recursului și anularea încheierii primei instanţe.

La data de 12 august 2024 cauza dată a fost repartizată judecătorului Sîrbu Victoria, membrii completului fiind judecătorii Mîra Ghenadie și Braga Angela.

**Argumentele părților:**

În motivarea cererii de recurs a invocat recurentul că, ținînd cont de forma vinovăţiei pîrîtului la cauzarea prejudiciului reclamantului apreciază că suma de 5000 lei este suficientă pentru a compensa orice prejudiciu de ordin moral cauzat reclamantului prin refuzul de a furniza informaţia solicitată în cerere. Prin prisma art.2036 şi art.2037 Cod civil şi art.21 alin.(3), lit.i) al Legii privind accesul la informaţie, încălcarea dreptului fundamental al reclamantului de acces la informaţie cauzează cert suferinţe psihice, iar legea instituie obligaţia autorităţii corespunzătoare de a repara prejudiciul moral cauzat.

Afirmă că, pentru justa soluţionare a chestiunii privind punerea pe rol şi intentarea procesului civil, instanţa de fond urmează să aplice prevederile Legii privind accesul la informaţie, care are un caracter special. Or, obiectul litigiului cade sub incidenţa legii respective, în speţa dată, nu este necesară respectarea procedurii de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară.

Indică că, nu au fost constatate şi elucidate pe deplin circumstanţele, care au o importanţă pentru soluţionarea pricinii în fond, iar concluziile primei instanţe expuse în încheiere sunt în contradicţie cu circumstanţele cauzei.

Consideră că, instanţa de fond urma să-si decline competenta în favoarea Judecătoriei Chisinău, sediul Centru, în instanţa de drept comun, din motiv că pîrîtul Centrul de Excelentă în Construcţii din or. Chisinău nu este o autoritatea publică;

Declară că, pîrîtul Centrul de Excelenţă în Construcţii este o instituţie de învăţămînt profesional tehnic cu programe combinate, clasificată ca instituţie de

învăţământ publică, menită să asigure, în conformitate cu art. 14 alin. (1) Codul educaţiei, desfăşurarea procesului de învăţământ în baza standardelor educaţionale de stat, aprobate de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării, astfel nu constituie autoritate publică, care acţionează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public, realizînd doar un domeniu privat al statului – desfăşurarea procesului de învăţământ de un anumit nivel, neavînd atribuţii de regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

Susține că, instanţa specializată în materia contenciosului administrativ urma să emită o încheiere menţionînd că suspendă procesul la examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Mitrofan împotriva Centrului de Excelenţă în Construcţii privind accesul la informaţie, cu transmiterea dosarului Curţii de Apel Chişinău, pentru soluţionarea conflictului de competenţă.

Pe motivele enunțate, solicită recurentul Mitrofan Valeriu admiterea cererii de recurs.

**Verificarea termenului de declarare a recursului:**

Conform art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

La caz, Colegiul Civil a constatat că încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 10 noiembrie 2023 a recepționată de recurentul Mitrofan Valeriu la data de 23 noiembrie 2023, fiind atacată cu recurs la data de 28 noiembrie 2023.

Astfel, raportând la normele legale precitate la circumstanțele speței, Completul specializat consideră că recursul declarat de către Mitrofan Valeriu, este depus în interiorul termenului legal.

**Aprecierea instanței de recurs:**

Studiind recursul declarat și materialele cauzei, Colegiul consideră că recursul urmează a fi respins ca neîntemeiat, cu menţinerea încheierii instanţei de fond, reieşind din considerentele ce succed.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța respinge recursul.

Conform art. 241 alin.(1), (3) Cod administrativ, (1) Încheierile primei instanţe şi ale instanţei de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărîre, în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi. (3) Pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, actele cauzei atestă că, reclamantul Mitrofan Valeriu s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu următoarele solicitări:

- a constata acţiunile sau inacţiunile directorului Centrului de Excelenţă în Construcţii din or. Chişinău Valeriu Pelivan ca ilegale şi abuzive prin refuzul nelegitim de a furniza informaţii sau prin alte acţiuni ce prejudiciază dreptul de acces la informaţii;

- a constata încălcarea dreptului reclamantului privind dreptul la accesului la informaţie de către Instituţia Publică Centrul de Excelenţă în Construcţii, în legătură cu neeliberarea în termen a copiilor documentelor solicitate în prezenta cerere;

- obligarea Centrului de Excelenţă în Construcţii din or. Chişinău să-i elibereze copia următoarelor documente : copia Demersului înaintat de proprietarul blocului amplasat pe ***** (Centrul de Excelenţă în Construcţii,sau fostul Colegiu de Construcţii) pentru persoana prin care s-a solicitat eliberarea ordinului de repartiţie în căminul dat, d-nei Sîrghi Tatiana.

- repararea prejudiciului cauzat în mărime de 1.000 lei.

Prima instanță prin încheierea din 10 noiembrie 2023, a declarat inadmisibilă acțiunea înaintată de către Mitrofan Valeriu în partea încasării prejudiciului moral, precum și pretențiilor față de copîrîtul Valeriu Pelivan.

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, la 28 noiembrie 2023 Mitrofan Valeriu, a contestat-o cu recurs, invocând argumentele expuse mai sus.

Instanţa de recurs apreciază ca fiind întemeiată soluția instanței de fond şi ca neîntemeiate argumentele recurentului expuse în cererea de recurs din considerentele ce succed.

Completul specializat a stabilit că potrivit acțiunii declarate de către Mitrofan Valeriu, în afară de pretenția cu privire la obligarea eliberării informației solicitate, a solicitat inclusiv încasarea prejudiciului moral cauzat în sumă de 1.000 lei.

Conform art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanţa verifică din oficiu dacă sunt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Alin. (2) al art. 207 Cod administrativ indică că, acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special cînd : (…).

În această ordine de idei, textul legal enunţat *„în special”* denotă caracterul neexhaustiv a temeiurilor de inadmisibilitate prevăzute de art.207 alin.(2) Cod administrativ, fapt care obligă, în redacţia art.207 alin.(1) din Codul administrativ, ca instanţa de judecată în procedurile de contencios administrativ să releve orice alt temei de inadmisibilitate reglementat expres sau implicit de legislaţia în vigoare.

Potrivit art. 10 alin. (2) din Codul administrativ, *decizia autorităţii publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală este un act administrativ individual*.

În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (3) din Codul administrativ, *în cazul depunerii cererii privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin emiterea unui act administrativ individual sau normativ ilegal, termenul general începe să curgă din data în care hotărîrea instanţei de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal a rămas definitivă*. Dacă autoritatea publică a anulat un act administrativ ilegal, termenul general începe să curgă din data în care decizia cu privire la anularea actului administrativ ilegal a rămas incontestabilă.

Conform art. 140 Cod administrativ, un act administrativ individual obţine puterea lucrului decis atunci cînd nu mai poate fi contestat nici pe cale prealabilă, nici prin acţiune în instanţa de judecată competentă.

În temeiul art. 167 alin.(4) Cod administrativ, dacă prin cererea prealabilă se solicită şi repararea prejudiciului, atunci cererea privind repararea prejudiciului se examinează de autoritatea publică emitentă în procedură administrativă separată.

Raportînd cadrul legal, la circumstanțele faptice ale cauzei, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că, cerința lui Mitrofan Valeriu cu privire la acordarea prejudiciului moral la data înaintării este una prematură, fiind în mod corect stabilit de către prima instanță inadmisibilitatea acesteia, în contextul în care, la caz, nu se atestă o hotărîre definitivă a instanţei de judecată.

Astfel, reclamantul doar în cazul emiterii unei hotărâri judecătorești irevocabile reclamantul Mitrofan Valeriu, este în drept, în interiorul termenului prevăzut de art.60 alin.(3) Cod administrativ, să depună o cerere de acordare a prejudiciului moral cauzat prin emiterea actului administrativ individual ilegal, iar în caz de respingere a acesteia, să conteste eventuala decizie de respingere a acordării prejudiciului moral cauzat prin actul administrativ individual ilegal, în instanța de contencios administrativ.

Totodată, instanța de recurs urmează să reitereze că decizia autorităţii publice privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciile cauzate prin activitatea administrativă ilegală este un act administrativ individual care poate fi contestat separat în instanța de contencios administrativ.

Potrivit art. 21 alin. (1) Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informaţie, persoana care se consideră lezată într-un drept sau interes legitim de către furnizorul de informaţii poate ataca acţiunile acestuia atît pe cale extrajudiciară, cît şi direct în *instanţa de contencios administrativ* competentă.

Potrivit art. 5 Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informaţie, (1) Subiecţi ai prezentei legi sînt furnizorul de informaţii şi solicitantul informaţiei.

(2) Furnizori de informaţii, adică posesori ai informaţiilor oficiale, obligaţi să le furnizeze solicitanţilor în condiţiile prezentei legi, sînt:

a) autorităţile publice centrale şi locale - autorităţile administraţiei de stat, prevăzute în Constituţia Republicii Moldova şi anume: Parlamentul, Preşedintele

Republicii Moldova, Guvernul, administraţia publică, autoritatea judecătorească;

b) instituţiile publice centrale şi locale - organizaţiile fondate de către stat în persoana autorităţilor publice şi finanţate de la bugetul de stat, care au ca scop efectuarea atribuţiilor de administrare, social-culturale şi altor atribuţii cu caracter necomercial;

c) persoanele fizice şi juridice care, în baza legii sau a contractului cu autoritatea publică ori instituţia publică, sînt abilitate cu gestionarea unor servicii publice şi culeg, selectează, posedă, păstrează, dispun de informaţii oficiale.

Astfel, Completul specializat atestă că este întemeiată concluzia primei instanțe că Pelivan Valeriu este pârâtul necorespunzător împotriva căruia a fost intentată acțiunea, întrucât procedura administrativă contestată de către Mitrofan Valeriu a fost desfășurată de Centrul de Excelență în Construcții din or. Chișinău și nicidecum în persoana directorului acestuia, iar prin urmare examinarea cerințelor formulate față de acesta nu poate constitui obiect de examinare în ordinea contenciosului administrativ.

Concomitent, Completul judiciar remarcă că, prin instituirea exigenţelor de admisibilitate nu s-a urmărit restrângerea accesului liber la justiţie, de care, în mod evident, cel interesat beneficiază în condițiile legii, ci exclusiv instaurarea unui climat de ordine juridică, indispensabil, în vederea exercitării dreptului constituţional statuat de art.20 din Constituția Republicii Moldova – accesul liber la justiție, prevenindu-se, astfel, abuzurile şi asigurându-se protecţia drepturilor şi intereselor legitime ale celorlalte părţi.

Raportînd normele de drept sus-indicate circumstanțelor cauzei, Completul judiciar conchide că instanța de fond în mod legal a constatat inadmisibilitatea acțiunii în partea încasării prejudiciului moral și în partea pretențiilor lui Mitrofan Valeriu adresate față de Pelivan Valeriu.

Prin urmare, sub aspect procesual, accesul liber la justiţie se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acţiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept.

În acelaşi context, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat că accesul la justiţie poate fi limitat, în special prin instituirea condiţiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. Aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporţionalitate între interesul persoanei şi scopul legitim urmărit (Guérin contra Franţei, 29 iulie 1998, § 37). Totuşi, limitările nu trebuie să reducă la zero esenţa acestui drept. Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei şi, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicaţi în proceduri trebuie să se aştepte ca aceste reguli să fie aplicate (Miragall Escolano

ş.a. contra Spaniei, 25 ianuarie 2000, § 33).

Astfel, din considerentele menţionate şi având în vedere că nu au fost constatate careva temeiuri de fapt şi de drept, doveditoare a ilegalităţii încheierii contestate şi care ar duce la casarea acesteia, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul ca fiind neîntemeiat şi de a menţine încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 10 noiembrie 2023, ca întemeiată şi legală.

În conformitate cu prevederile art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

**D E C I D E:**

Se respinge recursul declarat de Mitrofan Valeriu.

Se menţine încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 10 noiembrie 2023.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii: Braga Angela

Sîrbu Victoria